

ბავშვთა ფიზიკური დასჯა აქართველოში

უკანასკნელი განახლება: 2019 წლის
ოქტომბერი

www.endcorporalpunishment.org

ბავშვთა რიცხოვნობა 832,000 (იუნისეფი,
2015)

GLOBAL INITIATIVE TO
**End All Corporal
Punishment of Children**

სრული აკრძალვის მისაღწევად საჭირო სამართლებრივი რეფორმების შეჯამება

მიღწეულია კანონის რეფორმა. ფიზიკური დასჯა უკანონოა ყველა პარამეტრში, მათ შორის სახლის პირობებში.

ფიზიკური დასჯის აკრძალვა

სახლი

სახლში აკრძალულია ფიზიკური დასჯა. ბავშვთა უფლებების შესახებ კოდექსის 53.2-ე მუხლის 53.2-ე მუხლში (არაოფიციალური თარგმანი) ნათქვამია: ”ბავშვების ფიზიკური დასჯა, წამება ან ნებისმიერი სხვა სასტიკი, დამამცირებელი ან არაადამიანური მოპყრობა ან დასჯა აკრძალულია ოჯახის, სკოლამდელი აღზრდის ან ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში, ალტერნატივა მოვლის სერვისები, სამედიცინო ან / და ფსიქიატრიული დაწესებულებები, სასჯელაღსრულების დაწესებულებები და სხვა ადგილები. ამგვარი მოქმედებების ჩადენა ისჯება საქართველოს ეფექტური კანონმდებლობის შესაბამისად. ”კოდექსის 24.5-ე მუხლში ნათქვამია, რომ (არაოფიციალური თარგმანი):” მეთოდების გამოყენება ბავშვის აღზრდისა და აღზრდის პროცესში, მშობლების ან პასუხისმგებელი პირის მიერ. მისი აღზრდისთვის, რომელიც მოიცავს ფიზიკური შეურაცხყოფის ან ბავშვის მიმართ სხვა სასტიკი, დამამცირებელი ან არაადამიანური მოპყრობის ან / და დასჯას, დაუშვებელია. ”ეს მეორდება 25.5 მუხლში. გარდა ამისა, 2019 წლის ბავშვის უფლებების კოდექსის 60.2 მუხლი ვალდებულებას აკისრებს საქართველოს ”შიიღოს ყველა ადმინისტრაციული, სოციალური და საგანმანათლებლო ზომა, რომელიც აუცილებელია ბავშვების მიმართ ფიზიკური დასჯის აღმოფხვრისათვის და ნებისმიერი სხვა სასტიკი, არაადამიანური ან დამამცირებელი მოპყრობის ან დასჯის პრაქტიკა. ბავშვების ”. (არაოფიციალური თარგმანი) კოდექსი ძალაში შედის 2020 წლის 1 ივნისს.

ამ რეფორმამდე, კორპორატიული სასჯელი სახლში სრულად არ იკრძალებოდა. 2014 წელს სამოქალაქო კოდექსში შეიტანეს ცვლილებები, რომლებიც კრძალავდა „მშობლის მიერ არასრულწლოვნის აღზრდის მეთოდებს, რომლებიც იწვევენ არასრულწლოვანს ფიზიკურ ან ლაპარაკის ტკივილს“ (მუხ. 1198, არაოფიციალური თარგმანი) და ბატარეა ან სხვა

ძალადობა, რომელიც იწვევს ფიზიკურ ტკივილს. სისხლის სამართლის კოდექსით. ამასთან, ამ დებულებებმა და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსმა, განათლების შესახებ 1997 წლის კანონში, ოჯახში ძალადობის აღმოფხვრის შესახებ 2006 წელს და 1995 წლის კონსტიტუციამ არ აჩვენა აშკარად კრძალული ყველა ფიზიკური დასჯა.

საქართველო გახდა გზის პარტნიორი ქვეყანა, გლობალური პარტნიორობით, ბავშვთა მიმართ ძალადობის დამთავრებისთვის, 2018 წლის მაისში. ამან მთავრობას სამიდან ხუთ წლამდე დააჩქარა დაჩქარებული მოქმედება მდგრადი განვითარების მიზნების მიზნის 16.2 მიზნის მისაღწევად.

ალტერნატიული მზრუნველობითი გარემოცვა

კორპუსის დასჯა არამართლზომიერია ალტერნატიული მოვლის პირობებში, ბავშვთა უფლებების შესახებ კოდექსის 30.3.3 მუხლით, სადაც ნათქვამია (არაოფიციალური თარგმანი): დასჯა, სხვა სასტიკი, არაადამიანური ან დამამცირებელი მოპყრობა, ჩათვლით ჩაკეტილ ადგილას მოთავსება, მშობლებთან, ოჯახის სხვა წევრებთან კონტაქტის შეზღუდვა ან რაიმე ფიზიკური და ფსიქიური შევიწროება. "კოდექსის 53.2 მუხლი ასევე გამოიყენება.

დღის მოვლის ცენტრი

კაპიტალის დასჯა არაკანონიერია ყოველდღიური მოვლის შესახებ, ბავშვთა უფლებების შესახებ კოდექსის 53.2-ე მუხლის შესაბამისად, ასევე აკრძალულია სასწავლო დღის მოვლის პირობებში, კოდექსის 38.2-ე მუხლით (იხ. "სკოლები").

სკოლები

ზოგადი განათლების 2005 წელს მიღებული კანონის მე-19 მუხლის მიხედვით ფიზიკური დასჯა სკოლებში კანონდარღვევად ითვლება. აღნიშნულ კანონში მითითებულია, რომ სკოლის დისციპლინა პატივს უნდა სცემდეს მოსწავლის ღირსებას, თუმცა არ არსებობს ფიზიკური დასჯის მკაფიო აკრძალვა.

სასჯელადსრულების დაწესებულებები

კორპორატიული სასჯელი უკანონოა, როგორც დისციპლინური ზომა სასჯელადსრულების დაწესებულებებში, ბავშვთა უფლებების შესახებ 2019 წლის კოდექსის 53.2-ე მუხლით.

არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსის 2015 წლის 92-ე მუხლი (ძალაშია 2016 წლის იანვრიდან) განსაზღვრავს არასრულწლოვანთა სარეაბილიტაციო დაწესებულებებისთვის უმნიშვნელო დისციპლინური პასუხისმგებლობის ტიპებს და ეს არ შეიცავს კორპორატიულ დასჯას. 34-ე მუხლი ითვალისწინებს ძალის გამოყენებას, რომელიც "არ უნდა იყოს დამამცირებელი ან დამამცირებელი". ეს არ არის ნებადართული დისციპლინური ზომა „პატიმრობის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

სასჯელი დანაშაულისათვის

1999 წელს მიღებულ სისხლის სამართლის კოდექსში არ არსებობს სასამართლო დადგენილება ფიზიკური სასჯელისათვის, არც 2015 წელს მიღებულ არასრულწლოვანთა მართლმსაჯულების კოდექსში.

ადამიანის უფლებების ჩანაწერის "საქართველოს უნივერსალური პერიოდული მიმოხილვა"

საქართველო შესწავლილი იქნა 2011 წლის "უნივერსალური პერიოდული მიმოხილვის" (სესია 10) პირველ ციკლში. გაკეთდა შემდეგი რეკომენდაციები:¹

"განავითრეთ და განახორციელეთ ყოველმხრივი ზომები, რათა ებრძოლოთ დისკრიმინაციასა და დაიცვათ ქალთა და ბავშვთა უფლებები. მიიღეთ საყოველთაო კანონი, რათა ებრძოლოთ ბავშვთა სექსუალურ ექსპლოატაციასა და ფიზიკურ დასჯას. შეიმუშავეთ სამოქმედო გეგმა, რომ ებრძოლოთ ოჯახურ ძალადობას და შექმნათ ბავშვთა უფლებების დაცვის მექანიზმი (რუსეთის ფედერაცია);

"ჩამოაყალიბეთ კანონმდებლობა, სადაც მკაფიოდ იქნება აკრძალული ბავშვთა ფიზიკური ძალადობის ყველა ფორმა ნებისმიერ გარემოცვაში, ბავშვთა უფლებების კომიტეტის რეკომენდაციების გათვალისწინებით (მექსიკა)"

ხელისუფლებამ უარყო რეკომენდაციები და განაცხადა: "საქართველო იზიარებს რეკომენდაციების მიზანს ბავშვთა ფიზიკური დასჯის ყველა ფორმის აკრძალვასთან დაკავშირებით. თუმცა, საქართველოს სჯერა, რომ ქვეყნის კანონმდებლობა ითვალისწინებს ფიზიკური დასჯის ყველა ფორმის სრულ აკრძალვას, მათ შორის მიმართულს ბავშვთა წინააღმდეგ. არსებული ეროვნული სამართლებრივი სტრუქტურა შესაბამისობაშია საერთაშორისო სტანდარტებთან და ადექვატურად იცავს ბავშვებს ნებისმიერი ფორმის ფიზიკური დასჯისაგან. ამდენად, საქართველო არ გეგმავს გამოყენებად კანონში ცვლილების შეტანას."²

განხილვა 2015 წელს (სესია 23) მეორე ციკლში მოხდა. გაკეთდა შემდეგი რეკომენდაციები, მთავრობამ ისინი მიიღო და განაცხადა, რომ მათ უკვე განხორციელება დაიწყეს ან ადგილი აქვს:³

"შექმენით კანონი ბავშვთა ფიზიკური დასჯის მკაფიო აკრძალვით, მათ შორის ოჯახებში. ყურადღება მიაქციეთ საზოგადოების ინფორმირებულობის ამაღლებას, შესაბამისი ქმედებების განხორციელებას, რათა გაზარდოთ საჯარო ცოდნა აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით (ესტონეთი);

"მკვეთრად აკრძალეთ ყველა გარემოცვაში ბავშვთა ფიზიკური დასჯა, მათ შორის, ოჯახში. ჩაატარეთ ინფორმირებულობის ამაღლების კამპანიები, რათა გაზარდოთ საჯარო ცოდნა აღნიშნულის საზიანო შედეგებზე (უნგრეთი);

"მიატოვეთ ბავშვთა ფიზიკური დასჯის პრაქტიკა და წახალისეთ დისციპლინის არამძალადობრივი ფორმები (პოლონეთი)"

¹ 6 მარტი, 2011 წ., A/HRC/17/11, სამუშაო ჯგუფის მოხსენება, paras. 106(26) და 106 (36)

² 31 მაისი, 2011 წ., A/HRC/17/11/დამატ.1, სამუშაო ჯგუფის მოხსენება: დანართი

³ 13 იანვარი, 2016 წ., A/HRC/31/15, სამუშაო ჯგუფის მოხსენება, paras. 117(14), 117(15) და 117(16)

რეკომენდაციები ადამიანთა უფლებების ხელშეკრულების ორგანიზაციებისგან

ბავშვთა უფლებების კომიტეტი

(9 მარტი, 2017 წ., CRC/C/GEO/CO/4, დასკვნითი მონაცემები მეოთხე მოხსენებაზე, paras. 5, 21 და 22)

"კომიტეტი შეახსენებს მმართველ პარტიას კონვენციით გათვალისწინებულ ყველა უფლებათა განუყოფლობასა და ურთიერთდამოკიდებულებაზე და ხაზს უსვამს წინამდებარე დასკვნითი მონაცემებით გათვალისწინებული ყველა რეკომენდაციის მნიშვნელობას. კომიტეტს სურს მმართველი პარტიის ყურადღება შეაჩეროს იმ რეკომენდაციებზე, რომლებიც ეხება შემდეგ სფეროებს, რომელთა მიმართებაშიც სასწრაფო ღონისძიებებია გასატარებელი: ფიზიკური დასჯა და ბავშვთა ჩაგვრა (paras. 21-22), სექსუალური ექსპლოატაცია და ჩაგვრა (paras. 23-24). ოჯახური გარემო (paras. 26-27), შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ბავშვები (paras. 29-30), ჯანდაცვა და ჯანდაცვის სერვისები (paras. 31-32) და შიდა იძულებით გადაადგილებული ბავშვები (paras. 38-39)."

"სანამ მმართველი პარტია მიესალმება იმ ძალისხმევას, რაც მათ ოჯახურ ძალადობასთან საბრძოლველად გააკეთეს, მათ შორის ოჯახურ ძალადობასთან ბრძოლის კანონში შეტანილი შესწორებები და ახალი დაცვითი მიმართულების მექანიზმი, მიღებული 2016 წელს, ძალადობისა და ქცევითი დარღვევის ამოცნობისა და აღმოფხვრის პროგრამა, მართული 2016 წლიდან, დადგენილი პროგრამა ბავშვთა ძალადობის წინააღმდეგ და გადამისამართების პროცედურები ბავშვთა დაცვის აუცილებლობის შემთხვევაში, შესწორებული 2015 წლიდან, მანამ კომიტეტი ძლიერადაა დაინტერესებული შემდეგით:

(ა) ფიზიკური დასჯის გავრცელება ოჯახებში, ისევე როგორც სკოლებსა და სხვა დაწესებულებებში;

(ბ) კანონმდებლობის ნაკლებობა ფიზიკური დასჯის კრიმინალიზაციასა და ინფორმირებულობის ამაღლების ღონისძიებების გატარების მიზნით ...

"ზოგადი კომენტარების ფონზე ნომერი: 8 (2006) ფიზიკური დასჯისა და სხვა სასტიკი და დამამცირებელი დასჯის ფორმებისგან ბავშვთა დაცვის შესახებ და ნომერი: 13 (2011) ბავშვთა უფლებების შესახებ, რათა გათავისუფლდნენ ნებისმიერი ფორმის ძალადობისგან და სამიზნეების აღნიშვნა 16.2 მდგრადი განვითარების მიზნების განხორციელების ბოროტად გამოყენების შესახებ, ექსპლოატაციის, ტრეფიკინგისა და ბავშვთა მიმართ ძალადობის და წამების ნებისმიერი ფორმის დასასრულებლად, კომიტეტი მოუწოდებს მმართველ პარტიას, რომ:

(ა) ჩამოაყალიბოს კანონი, სადაც მკვეთრად იქნება აკრძალული ბავშვთა ფიზიკური ძალადობის ყველა ფორმა, ყველა გარემოცვაში, მათ შორის, საგანმანათლებლო დაწესებულებებში, ალტერნატიულ მზრუნველობით დაწესებულებებში და ოჯახებში;

(ბ) შემდგომში გააძლიეროს ბავშვთა ძალადობის მიმართ საბრძოლველი პროგრამები და პოლიტიკა, მათ შორის საზოგადოებაზე დაფუძნებული პროგრამები და კამპანიები, რომლებიც მიზნად ისახავენ ოჯახში ძალადობის, ბავშვთა შეურაცხყოფასა და უგულვებელყოფის პრევენციას, ჩართონ ბავშვები, ძალადობის ყოფილი მსხვერპლნი, მოხალისეები და მოსახლეობა აღნიშნული ქმედებების განსახორციელებლად, რათა შექმნან ბავშვთა აღორძინებისა და დისციპლინის პოზიტიური, არაძალადობრივი და სამონაწილეო ფორმები..."

ბავშვთა უფლებების კომიტეტი

(23 ივნისი, 2008 წ., CRC/C/GEO/CO/3, დასკვნითი მონაცემები მესამე მოხსენებაზე, paras. 31 და 32)

"სანამ ვაწესებთ ფიზიკური დასჯის აკრძალვას სკოლებში, როგორც ეს მითითებულია ზოგადი განათლების კანონის მე-19 მუხლში, კომიტეტი შეშფოთებით აღნიშნავს, რომ ფიზიკური დასჯა ოჯახებში კანონიერი რჩება. უფრო მეტიც, კომიტეტი აცხადებს, რომ ფიზიკური დასჯის შემთხვევები გრძელდება ოჯახებში, ისევე როგორც სკოლებსა და სხვა დაწესებულებებში.

"კომიტეტი რეკომენდაციას აძლევს მმართველ პარტიას, რომ ჩამოაყალიბოს კანონი, სადაც მკვეთრად იქნება აკრძალული ბავშვთა ფიზიკური ძალადობის ყველა ფორმა, ყველა გარემოცვაში, მათ შორის ოჯახებში. მმართველი პარტია ასევე უნდა გაუძღვეს ცნობიერების ამაღლებისა და საჯარო განათლების კამპანიებს, გამართულს ფიზიკური დასჯის წინააღმდეგ და შექმნას დისციპლინის პოზიტიური, არაძალადობრივი ფორმები, სანამ სათანადო ზომას მიიღებს კომიტეტის საზოგადო კომენტარი ნომერი 8-ის, ბავშვთა უფლებები ფიზიკური დასჯისა და სხვა სასტიკი ან დამამცირებელი დასჯის ფორმებისგან დაცვის (2006 წ.) შესახებ."

ბავშვთა უფლებების კომიტეტი

(27 ოქტომბერი 2003 წ., CRC/C/15/დამატ.222, დასკვნითი მონაცემები მეორე მოხსენებაზე, paras. 44 და 45)

"კომიტეტი მიესალმება იმ ფაქტს, რომ მმართველი პარტია ფიზიკურ დასჯას სრულიად მიუღებლად და უკანონოდ თვლის. თუმცა, კომიტეტი აღნიშნავს, რომ ფიზიკური დასჯის აკრძალვა, გამოხატული საქართველოს მეორე პერიოდულ მოხსენებაში, ადამიანის უფლებების დაცვის კომიტეტის (იხ. CCPR/C/GEO/2000/2, პარაგრაფი 117), მოიცავს მხოლოდ საგანმანათლებლო სისტემებსა და ინსტიტუციონალურ მზრუნველობით დაწესებულებებს და სინანულით აღნიშნავს, რომ ფიზიკური დასჯა არ არის მკვეთრად აკრძალული ოჯახებში.

"კომიტეტი პიდაპირ ხელს უწყობს მმართველ პარტიას, რათა აკრძალოს ფიზიკური დასჯა ოჯახებში, კანონით და მოხდეს სრული განხორციელება ძალადობის გამოყენების აკრძალვისა, მათ შორის ფიზიკური ძალადობისა სკოლებსა და სხვა დაწესებულებებში, ამ ყველაფერთან ერთად, შეიქმნას დისციპლინის პოზიტიური, არაძალადობრივი ფორმები, განსაკუთრებით ოჯახებში, სკოლებსა და მზრუნველობით დაწესებულებებში, კონვენციის, პუნქტი 28 (2)-ის მიხედვით."

ბავშვთა უფლებების კომიტეტი

(28 ივნისი 2000 წ., CRC/C/15/დამატ.124, დასკვნითი მონაცემები საწყის მოხსენებაზე, paras. 42 და 43)

"სანამ კომიტეტი იტყობინება, რომ ფიზიკური დასჯა სკოლებში კანონით აკრძალულია და რომ არსებობს განზრახვა, აკრძალოს აღნიშნული ოჯახებშიც, სავარაუდოა, რომ ასეთი

ტიპის დასჯის გამოყენება გაგრძელდეს სკოლებში, ოჯახებსა და სხვა მზრუნველობით დაწესებულებებში.

"კომიტეტი რეკომენდაციას იძლევა, რომ მმართველმა პარტიამ გაატაროს სამართლებრივი ღონისძიებები, რათა აკრძალოს ფიზიკური და მენტალური ძალადობის ყველა ფორმა, მათ შორის ოჯახებში, სკოლებსა და მზრუნველობით დაწესებულებებში. კომიტეტი დამატებით რეკომენდაციებს აძლევს მმართველ პარტიას, რომ, გაატაროს მაგალითად, საჯარო ცნობიერების/ინფორმირებულობის კამპანიები, ხელი შეუწყოს დისციპლინის დადებით, არაძალადობრივ ფორმებს, რაც იქნება ფიზიკური დასჯის ალტერნატივა, განსაკუთრებით ოჯახებში, სკოლებსა და სხვა მზრუნველობით დაწესებულებებში."

ადამიანის უფლებების კომიტეტი

([2014 წლის ივლისი], CCPR/C/GEO/CO/4, დასკვნითი მონაცემები მეოთხე მოხსენებაზე, para. 9)

"ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებების გატარებისას, 2012 წლის ივნისში ოჯახში ძალადობის კრიმინალიზაციის ჩათვლით, კომიტეტი შემფოთებულია იმით, რომ ოჯახში ძალადობა გენდერული სტერეოტიპების გამო კვლავ აქტიური რჩება და ასევე შემთხვევების უგულველყოფა სამართალდამცავი ორგანოების მხრიდან გამოიძიონ მსგავსი ფაქტები, არასაკმარისი დაცვის ზომები დაზარალებულთათვის, მათ შორის შეზღუდული და დამცავი ბრძანების არასაკმარისი აღსრულების და სახელმწიფო დაფინანსებული თავშესაფრებისა და მხარდაჭერის სერვისების შეზღუდული რაოდენობის ჩათვლით. კომიტეტი ასევე შემფოთებულია, რომ ფიზიკური დასჯა, განსაკუთრებით ოჯახებში, ტრადიციულად გრძელდება და მშობლებისა და მეურვეებისათვის დისციპლინის ფორმირების მიღებული და ნაცადი ფორმაა (მუხლები 2, 3, 6, 7, 24 და 26).

მმართველმა პარტიამ ძალისხმევა არ უნდა დაიშუროს იმისთვის, რომ აიცილოს და ებრძოდეს ოჯახური ძალადობის ყველა ფორმას, არსებულ რელევანტურ სამართლებრივ და სტრატეგიულ ჩარჩოებში გარანტირებული და ეფექტური განხორციელებით, მათ შორის:

(ე) პრაქტიკული ნაბიჯების გადადგმა, საკანონმდებლო ღონისძიებებით, სადაც საჭიროა, რათა დაასრულოს ფიზიკური დასჯა ყველა გარემოცვაში, წახალისოს დისციპლინის ალტერნატიული, არაძალადობრივი ფორმები და დაგეგმოს საჯარო ინფორმაციული კამპანიები, რათა აღნიშნულის საზიანო შედეგების შესახებ ცნობადობა ამაღლდეს."

სოციალური უფლებების ევროპული კომიტეტი

(იანვარი, 2016 წ., დასკვნები 2015 წ.)

"თავის ადრინდელ დასკვნებში კომიტეტმა აღმოაჩინა, რომ სიტუაცია არ იყო შესაბამისობაში ქარტიასთან, რადგანაც ბავშვთა ფიზიკური დასჯა არ იყო მკვეთრად აკრძალული ოჯახებში. კომიტეტი აღნიშნავს სხვა წყაროდან (ბავშვთა ფიზიკური დასჯის დასრულების გლობალური ინიციატივა), რომ აკრძალვები ჯერ კიდევ მისაღწევია სახლში, ალტერნატიულ მზრუნველობით გარემოცვებსა და სკოლებში.

2011 წელს საქართველოში, UPR-ს დროს ფიზიკური დასჯის აკრძალვის შესახებ მიღებული რეკომენდაციების უარყოფით, იმავე წყაროზე დაყრდნობით, მთავრობამ განაცხადა, რომ არსებული კანონმდებლობა "უზრუნველყოფს ყველანაირი ფორმის ფიზიკური დასჯის სრულ აკრძალვას, ბავშვების წინააღმდეგ მიმართულის ჩათვლით" და "შესაბამისად იცავს ბავშვებს ნებისმიერი ფორმის ფიზიკური დასჯისაგან" და რომ, საქართველო "არ აპირებს არსებულ კანონმდებლობაში ცვლილების შეტანას."

"კომიტეტი იხსენებს, რომ ქარტიის მე-17 მუხლის მიხედვით, ფიზიკური დასჯის ნებისმიერი ფორმის აკრძალვა არის ღონისძიება, რომელიც თავიდან იცილებს დისკუსიებს და რომელშიც საზღვარი უნდა იყოს იმათ შორის, თუ რა არის ფიზიკური ძალადობის მიღებული ფორმა და რა არა (დასკვნის ზოგადი წარდგენა XV-2). კომიტეტი განმარტავს ქარტიის მე-17 მუხლს, რაც შეეხება ბავშვთა ფიზიკურ დასჯას, როგორც აღწერილია უახლესი გადაწყვეტილებით მსოფლიო ორგანიზაციები წამების წინააღმდეგ (OMCT) v. პორტუგალია (საჩივარი ნომერი: 34/2006, 2006 წლის 5 დეკემბრის გადაწყვეტილება ღირებულებების შესახებ; §§19-21):

"მე-17 მუხლის თანახმად, ქვეყნის შიგნით მოქმედმა კანონმა უნდა აკრძალოს და დასაჯოს ბავშვზე ძალადობის ყველა ფორმა, რომელიც არის ისეთი ქმედება ან ქცევა, რაც აზიანებს ფიზიკურ მთლიანობას, ღირსებას, განვითარებას ან ბავშვთა ფსიქოლოგიურ კეთილდღეობას.

შესაბამისი დებულებები უნდა იყოს საკმარისად მკაფიო, სავალდებულო და ზუსტი, რაც ხელს შეუშლის სასამართლოებს ბავშვთა მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ უარის თქმისგან.

უფრო მეტიც, სახელმწიფოებმა უნდა იმოქმედონ გულმოდგინებით, რათა უზრუნველყონ, რომ ასეთი ძალადობა პრაქტიკაში აღმოიფხვრას ".

"კომიტეტმა აღნიშნა, რომ მიმდინარეობს ფართო კონსულსი ევროპულ და საერთაშორისო დონეზე, ადამიანთა უფლებების ორგანოებს შორის იმის შესახებ, რომ ბავშვების ფიზიკური დასჯა მკვეთრად და ყოველმხრივ უნდა აიკრძალოს კანონში. კომიტეტი მიმართავს, კერძოდ, ამ მიმართებაში ბავშვთა უფლებების კომიტეტის საზოგადო კომენტარებს, ნომრებით: 8 და 13 (საჩივრის ნომერი: 93/2013 ბავშვთა დაცვის ასოციაცია (APPROACH) v. ირლანდია, 2014 წლის 2 დეკემბრის გადაწყვეტილება ღირებულებების შესახებ, §§45-47).

"კომიტეტი მიიჩნევს, რომ ინფორმაციის არ ქონის პირობებში, გარკვეულ სამართლებრივ საფუძველთან მიმართებით, ნებისმიერი ფორმის ფიზიკური დასჯის აკრძალვის შესახებ ოჯახებში, სკოლებსა და სხვა დაწესებულებებში, ჩანს, რომ სიტუაცია ქარტიასთან შესაბამისობაში არ არის, როგორც არ არის დადგენილი ის, რომ მსგავს აკრძალვას ოჯახებში, სკოლებსა და სხვა დაწესებულებებში ზუსტი საკანონმდებლო საფუძველი აქვს."

"კომიტეტი ასკვნის, რომ სიტუაცია საქართველოში არ მოდის შესაბამისობაში ქარტიის მე-17 მუხლის §1-თან, არ არის დადგენილი, რომ ფიზიკური დასჯის ყველა ფორმის აკრძალვას ოჯახში, სკოლებსა და სხვა დაწესებულებებში ზუსტი საკანონმდებლო საფუძველი აქვს."

სოციალური უფლებების ევროპული კომიტეტი

(იანვარი, 2012 წ., დასკვნა 2011 წ.)

"კომიტეტის აზრით, ქარტიის მე-17 მუხლის შესასრულებლად, ქვეყნის შიგნით მოქმედმა კანონმა უნდა აკრძალოს და დასაჯოს ბავშვზე ძალადობის ყველა ფორმა, რომელიც არის ისეთი ქმედება ან ქცევა, რაც აზიანებს ფიზიკურ მთლიანობას, ღირსებას, განვითარებას ან ბავშვთა ფსიქოლოგიურ კეთილდღეობას. შესაბამისი დებულებები უნდა იყოს საკმარისად მკაფიო, სავალდებულო და ზუსტი, რაც ხელს შეუშლის სასამართლოებს ბავშვთა მიმართ ძალადობის წინააღმდეგ უარის თქმისგან. კანონში მანამ არ იარსებებს საფუძვლიანი აკრძალვა, სანამ სახელმწიფო ვერ შეძლებს აჩვენოს, რომ კანონმდებლობით ფიზიკური დასჯა იკრძალება და ასევე ეფექტურად გამოიყენებს მას.

"კომიტეტი აღნიშნავს წყარო 2-დან, რომ ფიზიკური დასჯა ოჯახებში კანონიერად ითვლება. სამოქალაქო კოდექსის (1997) დადგენილებები ძალადობისა და ჩაგვრის წინააღმდეგ, ადმინისტრაციული დანაშაულის კოდექსში, სისხლის სამართლის კოდექსში (1999), განათლების კანონში (1997), ოჯახური ძალადობის აღმოფხვრის კანონში (2006) და კონსტიტუციაში (1995) არ არის განმარტება, ბავშვთა ფიზიკური ძალადობის აკრძალვის შესახებ.

"კომიტეტი თვლის, რომ სიტუაცია არ არის ქარტიასთან შესაბამისობაში.

...

"კომიტეტი ასკვნის, რომ სიტუაცია საქართველოში არ მოდის შესაბამისობაში ქარტიის მე-17 მუხლის §1-თან, არ არის დადგენილი, რომ ფიზიკური დასჯის გამოკვეთილი აკრძალვა ოჯახში არ არსებობს."

გავრცელება/დამოკიდებულების კვლევა ბოლო ათი წლის მანძილზე

სამზრუნველო დაწესებულებებში, მცირე საოჯახო ტიპის სახლებსა და დღის ცენტრებში ჩატარებულმა კვლევებმა, რომელიც მოიცავდა ინტერვიუს მეურვე მშობლებთან, მენეჯერებთან, თანამშრომლებთან, ბავშვებსა და მშობლებთან, აჩვენა, რომ დღის მოვლის ცენტრებსა და სამზრუნველო დაწესებულებები, ბავშვებს უსწორდებიან ფიზიკური დასჯით, რაც გამოიხატება თმის ან ყურის აწევით, დაყვირებით და დაშინებით.

(EveryChild (2011), ადვოკატირება ბავშვთა უფლებების დაცვაში მონაწილეობისთვის: საქართველოს – ესჭიროება შეფასოს ბავშვთა მოვლის ალტერნატიული სერვისები)

საქართველოს სახალხო დამცველის 2011 წლის ანგარიშის მიხედვით, გამოამკარავდა ბავშვთა ფიზიკური დასჯა ბავშვთა სააღმზრდელო დაწესებულებების მონიტორინგს დიდი საცხოვრებელი დაწესებულებების, მცირე საოჯახო ტიპის ბავშვთა სახლებში და სასკოლო დაწესებულებებში, ბავშვთა სააღმზრდელო დაწესებულებებში, მათ შორის ბავშვის ყურების აწევა, ჯოხით ცემა და ნჯღრევა. მოხსენება დამყარებული იყო ინტერვიუზე 212 ბავშვთან, საიდანაც 110 დიდ საცხოვრებელ დაწესებულებაში ცხოვრობდა და 102 მცირე საოჯახო ტიპის საცხოვრებლებში. აღნიშნული წარმოებულ იყო საქართველოს სახალხო დამცველის უფლებამოსილების ფარგლებში, როგორც პრევენციის ეროვნული მექანიზმი, პირობითი ოქმის პროტოკოლის დაქვემდებარებაში, წამების საწინააღმდეგოდ და მოჰყვა სახალხო დამცველის 2010 წლის მოხსენებას, რომელსაც მსგავსი დასკვნები ჰქონდა.

(საქართველოს სახალხო დამცველი (2012 წ.), ბავშვთა სააღმზრდელო დაწესებულებების მონიტორინგის ანგარიში 2011 წ., ევროპის საბჭო და საქართველოს სახალხო დამცველი)

საქართველოს სახალხო დამცველის 2010 წლის ანგარიშის მიხედვით, გამოაშკარავდა ბავშვთა ფიზიკური დასჯა ბავშვთა სახლებსა და სკოლებში, სადაც ბავშვთა სახლში მაცხოვრებელი ბავშვები სწავლობენ, დაფიქსირდა ბავშვის ჯოხით ცემა, თმის მოქაჩვა, გარტყმა, ყურების აწევა, დამცირება და საკვების მიცემაზე უარის თქმა. მოხსენება დამყარებული იყო 15 ბავშვთა სახლში ვიზიტზე.

(საქართველოს სახალხო დამცველი (2010 წ.), 2010 წლის წლიური ანგარიში: ბავშვთა სახლების მონიტორინგი, ევროპის საბჭო და საქართველოს სახალხო დამცველი)

2007-2008 წლებში ჩატარებულმა კვლევამ ცხადყო, რომ, მშობელთა და მეურვეთა ანგარიშების მიხედვით, ბავშვთა 79.8%-ს გამოუცდია ფიზიკური დასჯა, წინა წლის მიხედვით, ხოლო 82.3% ყოფილა ფსიქოლოგიური დასჯის მსხვერპლი. ფიზიკური დასჯის ყველაზე გავრცელებული ფორმებია: ბავშვის ქვედა ნაწილის ხელით "მიტყეპვა," ნჯღრევა და ყურების აწევა. სოციალური მზრუნველობის დაწესებულებებში მცხოვრები ათი ბავშვიდან შვიდს (71.1%) გამოუცდია ფიზიკური ძალადობა აღნიშნულ დაწესებულებაში, წინა წელს: აქედან 29% ამბობს, რომ ძალადობა ჩადენილი იყო სხვა ბავშვის მხრიდან, 12% ამბობს, რომ მოზრდილთა ძალადობის მსხვერპლნი გახდნენ, ხოლო ბავშვების 58%-ის თქმით, ორივე - მოზრდილიც და ბავშვიც ძალადობდა მასზე. სკოლებში, გასულ წელს, ფიზიკური ძალადობა გამოუცდია ბავშვების 47.1%-ს: მათგან 32% ამბობს, რომ მოძალადეები სხვა ბავშვები იყვნენ, 25% მოძალადეებად მოზრდილებს ასახელებს, ხოლო 27% როგორც ბავშვებს, ასევე მოზრდილებს. კვლევის პირველი ფაზა, რომელმაც გამოავლინა ძალადობა ოჯახებსა და სოციალური მზრუნველობის დაწესებულებებში, მოიცავდა ინტერვიუს 1,650 მშობელთან და მეურვესთან - 11 წლამდე ასაკის ბავშვების, 1,050 ბავშვი - 11-17 წლამდე ასაკის, რომელიც ცხოვრობდა სახლში და 301 ბავშვი - 11-17 წლამდე ასაკის, რომელიც ცხოვრობდა სოციალური მზრუნველობის დაწესებულებებში. მეორე ფაზა განიხილავდა და შეისწავლიდა სკოლებში ძალადობასა და ეს კვლევა მოიცავდა 99 სკოლას, 11-17 წლამდე ასაკის 1,300 ბავშვის ჩართულობას.

(ლინჩი, მ. ა, სარალიძე, ლ., გოგუაძე, ნ. და ზოლოტორ, ა. (2008), *ეროვნული კვლევა საქართველოში ბავშვთა მიმართ ძალადობის შესახებ*, UNICEF & IPSCAN)

ეს დოკუმენტი თარგმნილია ჩვენი პარტნიორის მიერ, მთარგმნელები საზღვრების გარეშე. შინაარსის ან თარგმანის შესახებ ნებისმიერი კომენტარის ან შესწორების მიზნით, გამოგვიგზავნეთ ელ.ფოსტაზე info@endcorporalpunishment.org

